

Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi

Cilt: 23, Sayı:3, Eylül 2021

ISSN: 1302-2040

Geliş Tarihi:20/06/2021

Kabul Tarihi:14/09/2021

Araştırma Makalesi

Künye: Yıkılmaz,A. & Alıncak,F. (2021 ücretli öğretmenlik yapan beden eğitimi öğretmeni adaylarının karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerilerinin incelenmesi, Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 23(3).

**ÜCRETLİ ÖĞRETMENLİK YAPAN BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENİ
ADAYLARININ KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİNİN
İNCELENMESİ**

Ahmet YIKILMAZ¹, Fikret ALINCAK²

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, ücretli öğretmenlik yapan beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerilerinin incelenmesidir. Araştırma nitel bir çalışmadır. Araştırma grubu 10 beden eğitimi öğretmeninden oluşmakta ve bu çalışma grubu maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırmada Gaziantep İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı okullarda ücretli olarak görev yapan 10 beden eğitimi öğretmeni ile gönüllülük esasına uygun olarak yüz yüze görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan mülakat yöntemi kullanılarak, elde edilen veriler, içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda ücretli olarak görev yapan beden eğitimi öğretmenleri, süreci gereksiz bir uygulama olduğunu görmekte birlikte, öğretmeni değersizleştiren bir uygulama olduğunu belirtmişlerdir. Araştırma grubunun okul içerisinde sorun olarak; maaşın yetersiz olması, özlük haklarının verilmemesi ve aşırı iş yoğunluğunun olmasından dolayı moral ve motivasyon eksikliği yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bunun yanında okul dışında da; atanma kaygısı, geçim sıkıntısı ve aile içerisinde sıkıntı yaşadıkları yönünde görüş bildirmişlerdir. Ayrıca araştırmaya katılan öğretmenler; atama yapılması, maaşların artırılması, özlük haklarının iyileştirilmesi, kadrolu öğretmen arttırılmalı ve kadrolu ücretli öğretmen ayrımı yapılmaması gerektiği şeklinde önerilerde bulunmuşlardır.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi, Öğretmen Adayı, Ücretli Öğretmenlik.

**INVESTIGATION OF THE PROBLEMS FACED BY PHYSICAL EDUCATION
TEACHERS WHO ARE PAID TEACHERS AND SUGGESTIONS OF SOLUTIONS**

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the problems faced by pre-paid physical education teacher candidates and their solutions. The research is a qualitative study. The research group consists of 10 physical education teachers and this study group was determined by the maximum diversity sampling method. In the research, face-to-face interview technique was used on a voluntary basis with 10 physical education teachers working in schools affiliated to Gaziantep Provincial Directorate of National Education. In the research, using the interview method, which is one of the qualitative research methods, the data obtained were analyzed by the content analysis method. As a result of the research, physical education teachers working on a paid basis stated that although they saw the process as an unnecessary practice, it was an application that devalued the teacher. As a problem in the school of the research group; They stated that they experienced a lack of morale and motivation due to insufficient salary, lack of personal rights and excessive workload. Besides, outside of school; They stated that they experienced anxiety about being appointed, financial difficulties and problems in the family. In addition, teachers participating in the research; They suggested that appointments should be made, salaries should be increased, personnel rights should be improved, paid teachers should be abolished and there should be no discrimination of permanent paid teachers.

KeyWords: Physical education, Teacher Candidate, Paid Teaching.

¹İğdır Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İğdır
0000-0001-7999-7875

²İğdır Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İğdır
0000-0003-3459-3441

GİRİŞ

Ülkemizde öğretmen istihdamı sağlanırken değişik uygulamalarla karşılaşmaktayız. Öğretmenler arasında kadrolu, sözleşmeli ve ücretli öğretmenlik şeklinde ayrılmaktadır. Ayrıca ülkemizde eğitim öğretim kurumlarının genel manada devlete bağlı olması sebebi ile öğretmenlerin faaliyet ve çalışma saatleri doğrudan milli eğitim bakanlığı tarafından ortaya konulmaktadır (Öğülmüş, 2012).

Ülkemizde kadrolu öğretmen olarak göreve atanmak için eğitim fakülteleri bünyesinde bulunan öğretmenlik bölümlerinin birisinden mezun olmak veya farklı bir bölüm bitirilmiş ise mutlaka pedagojik formasyon almış olmak şartı aranmaktadır. Bunun yanında öğretmen olarak atanabilmek için Kamu Personeli Seçme Sınavından (KPSS) belirli bir puan almak gerekmektedir. Bu anlamda rekabet ortamı yaratan bu sınavdan alınan puanlar en yüksekten en düşüğe doğru sıralanmaktadır (Polat, 2014). Eğitim-öğretimin gerçekleşmiş olduğu alan ve okullarda öğretmenlerin etkinliği sürekli olarak artmakta ve nitelikli öğrenciler yetiştirebilmek doğrudan kaliteli öğretmenlere bağlıdır (Özden, 2003).

Mesleki anlamda öğretmenler, eğitimin niteliğini belirleyen (Çaycı, 2011; Çakan, 2004), daha kaliteli olmasını sağlayan (Tang ve Choi, 2009) ve geleceğin insan gücünü inşa eden kişilerdir. (Altun ve Cengiz; 2012; Aydın, Şahin ve Topal, 2008). Aynı zamanda sürecin daha verimli olmasını ve amaçlar doğrultusunda ele alınmasını öğretmenler sağlamaktadır (Kahyaoğlu ve Yangın, 2007; Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005).

Öğretmenleri diğer meslek mensuplarından ayıran en belirgin özellik, yaptığı çalışmalarının sonucunun kesin bir şekilde ölçülmesinin mümkün olmamasıdır (Türkdoğan, 2014). Eğitim sisteminin başarısı öğretmenlerin niteliğine bağlıdır (Kavcar, 2002). Demirel'e göre (2011), sınıfta öğretimin etkili olmasını sağlayan ve öğretim etkinlikleriyle öğrenciler üzerinde en etkili olan kişi öğretmendir.

Öğretmenler eğitim öğretim içerisinde sürecin en önemli yapı taşı olmakla birlikte bazı özellikleri de taşımaktadır (Akbaşlı, 2009). Eğitim öğretim süreci öğretmen, öğrenci, veli ve çevre unsurlarıyla beraber yürüyen canlı bir süreçtir. Bu unsurlardan belki de en önemlisi öğretmenlerdir. Öğretmenlik uzmanlık isteyen bir meslektir. Öyleyse öğretmen yetiştirme ve istihdam etme konularında hassas davranılması gerektiği şüphe götürmez bir gerçekliktir (Çam ve Üstün, 2016; Üstün ve Menteşe, 2013).

Türkiye'de öğretmen istihdamı üç farklı şekilde gerçekleşmektedir. Bunlardan birincisi kadrolu istihdamdır. Kadrolu öğretmen olmanın yolu, eğitim fakültelerinden mezun

¹İğdır Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İğdir
0000-0001-7999-7875

²İğdır Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İğdir
0000-0003-3459-3441

olduktan sonra KPSS'ye (Kamu Personeli Seçme Sınavı) girip ilgili bölüm için ayrılan kontenjanda sıralamaya girebilmektir. İkincisi sözleşmeli öğretmen istihdamıdır. Aynı şart sözleşmeli öğretmen olmak için de geçerlidir. Üçüncüsü ise ücretli öğretmenliktir. Ücretli öğretmen, girdiği ders saatine göre ücret almaktadır (Bayram, 2009). Ücretli öğretmenlik okullarda yeterli sayıda öğretmenin olmamasında dolayı üniversitelerin öğretmenlik bölümlerinden mezun olan kişilerin ücret karşılığında ücretli öğretmen olarak görevlendirildiği bir uygulamadır (Gökşen, 2019).

Bu çalışmada beden eğitimi öğretmeni adaylarının ücretli öğretmenlik sürecinde karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerilerinin incelenmesi amacıyla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Ücretli olarak görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin ücretli öğretmenliğe ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Ücretli öğretmenlik yapan beden eğitimi öğretmenlerinin okul içerisinde yaşamış olduğu sorunlar nelerdir?
3. Ücretli öğretmenlik yapan beden eğitimi öğretmenlerinin okul dışında yaşamış olduğu sorunlar nelerdir?
4. Ücretli öğretmenlik yapan beden eğitimi öğretmenlerinin sürece ilişkin çözüm önerilerinedir?

YÖNTEM

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan mülakat yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Araştırma Grubu

Araştırmada ücretli olarak görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin ücretli öğretmenlik sürecinde karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerileri incelenmiştir. Bu amaçla araştırmanın çalışma grubunu, Gaziantep İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde ücretli öğretmenlik yapan beden eğitimi öğretmenleri oluşturmaktadır. Bu araştırmadaki örneklem grubundaki ücretli olarak görev yapan gönüllü beden eğitimi öğretmeni sayısı 10 olarak belirlenmiştir.

Araştırma grubu ile ilgili veriler Tablo 1'de yer almaktadır.

¹İğdır Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İğdır
0000-0001-7999-7875

²İğdır Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İğdır
0000-0003-3459-3441

Tablo 1: Araştırma Grubuna (n= 10) Ait Kişisel Özellikler

Değişkenler	Guruplar	n	%
Cinsiyet	Erkek	6	60
	Kadın	4	40
Yaş	24	2	20
	25	2	20
	26	3	30
	27	1	10
	28	2	20
Medeni durum	Bekâr	8	60
	Evli	2	40
Eğitim Durumu	Lisans	8	80
	Lisansüstü	2	20
Ücretli Öğretmenlikte Çalışma Yılı	1 Yıl	4	40
	2 Yıl	3	30
	3 Yıl	2	20
	4 Yıl	1	10

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların %60'ı erkek ücretli öğretmen, %40'ı ise kadın ücretli öğretmenden oluşmaktadır. Katılımcıların yaş gruplarını incelediğimizde; %20'si 24 yaş, %20'si 25 yaş, %30'u 26 yaş, %10'u 27 yaş, %28'i ise 28 yaşındadır. Katılımcıların medeni durumuna baktığımızda; %80'i, bekâr %20'si ise evlidir. Katılımcıların %80'inin lisans mezunu, %20'sinin ise lisansüstü eğitime sahip olduğu görülmektedir. Katılımcıların %40'ının 1 yıl,%30'unun 2 yıl,%20'sinin 3 yıl, %10'unda 4 yıl ücretli öğretmenlik yaptığı görülmektedir.

Açık Uçlu Soru Formunun Hazırlanması ve Uygulanması

Araştırmada nitel verileri toplamak için 4 maddeden oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan görüşme tekniği yoluyla araştırmacı, tutumlar, deneyimler, niyetler, düşünceler, zihinsel algılar, yorumlar ve tepkiler gibi gözlenemeyen durumları anlamaya çalışır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Görüşme yapılacak formunun hazırlanması için kapsamlı bir literatür taraması yapılarak görüşme formu hazırlanmıştır. Veri toplama aracı olarak kullanılan yarı-yapılandırılmış görüşme formu

¹İğdır Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İğdir
0000-0001-7999-7875

²İğdır Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İğdir
0000-0003-3459-3441

hazırlanırken ilk olarak araştırmacı tarafından alan taraması yapılmış ve konu ile ilgili olarak güvenlik güçlerine sorulabilecek soruların bulunduğu yarı-yapılandırılmış görüşme formu soru havuzu oluşturulmuştur. Daha sonra üç uzman eşliğinde oluşturulan sorular incelenmiş ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna son hali verilmiştir. Çalışma kapsamına alınan hiçbir katılımcı araştırmaya katılmaya zorlanmamış, anketlerin uygulanması ve toplanması sürecinde gizlilik ilkesine özenle uyulmuştur. Yapılan görüşmeler ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmış ve daha sonra bu kayıtlar yazıya geçirilmiştir.

Verilerin Toplanması

Nitel araştırma verileri Gaziantep İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı okullarda görev yapan 10 ücretli beden eğitimi öğretmeninden toplanmıştır. Katılımcıların tümü ile yüz yüze görüşme yapılmıştır. Görüşmelerin kayıtlarını yapılması için kayıt cihazı ve not alma tekniği kullanılmıştır. Görüşmeler 15 dakika ile 45 dakika arası sürmüştür.

Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan görüşme formundan elde edilen veriler, ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Ardından nitel veriler, içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Görüşme formunda yer alan sorulardan elde edilen verilerin analizinde sıklıkla kullanılan içerik analiz tekniğinden yararlanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Takip edilen basamaklar şu şekildedir;

- Araştırma verilerinin toplanması
- Verilerin kodlanması
- Temaların oluşturulması
- Verilerin kodlara ve temalara göre düzenlenmesi
- Bulguların yorumlanması

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma grubu ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen verilere ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 2: Ücretli olarak görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin ücretli öğretmenliğe ilişkin görüşlerinin dağılımı.

Temalar	n	%
Gereksiz bir uygulama	10	24,4
Öğretmeni değersizleştiren bir uygulama	9	22

¹İğdır Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İğdır
0000-0001-7999-7875

²İğdır Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İğdır
0000-0003-3459-3441

Çaresizce yaptığımız bir iş	8	19.5
Adaletli olmayan bir uygulama	8	19.5
Stres ve endişe yaratan bir uygulama	6	14.6
Toplam	41	100

Tablo 2’de çalışmaya katılan ücretli olarak görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin ücretli öğretmenliğe ilişkin görüşleri incelendiğinde tamamı %24.4’ü gereksiz bir uygulama olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcıların büyük bir çoğunluğu %22’si öğretmeni değersizleştiren bir uygulama olduğunu, %19.5’i çaresizce yaptıkları bir iş ve adaletli olmayan bir uygulama olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Araştırmaya katılan 6 ücretli öğretmen ise stres ve endişe yaratan bir uygulama olduğu yönünde görüş belirtmiştir.

Tablo 3: Ücretli öğretmenlik yapan beden eğitimi öğretmenlerinin okul içerisinde yaşamış oldukları sorunlara ilişkin görüşlerinin dağılımı

Temalar	n	%
Maaş	10	14.5
Değer verilmeme	10	14.5
Özlük haklarının verilmemesi	9	13.1
Aşırı iş yoğunluğu	8	11.5
Emeğimizin karşılığını alamıyoruz	7	10.2
Moral ve motivasyon düşüklüğü	7	10.2
İdare-öğretmen ve veli ile sorun yaşıyoruz	7	10.2
Düşüncelerimize önem verilmemesi	6	8.6
İletişim kurma konusunda sorun yaşıyoruz	5	7.2
Toplam	69	100

Tablo 3’de çalışmaya katılan ücretli beden eğitimi öğretmenlerinin okul içerisinde yaşamış olduğu sorunlar incelendiğinde, tamamı % 14.5’i maaş ve değer verilmeme konusunda sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca araştırma grubu %13.1’i özlük haklarının verilmemesi, %11.5’i aşırı iş yoğunluğundan dolayı sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bunun yanında araştırmaya katılan ücretli beden eğitimi öğretmenlerinin %10.2’si; emeklerinin karşılığını alamadıklarını, moral ve motivasyon düşüklüğü yaşadıklarını, idare-öğretmen ve veli ile sorun yaşadıkları yönünde görüş bildirmişlerdir. Araştırmaya katılan ücretli beden eğitimi

öğretmenlerinin bazıları ise, %8.6'sı düşüncelerine önem verilmediğini,%7.2'si iletişim kurma konusunda sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 4: Ücretli öğretmenlik yapan beden eğitimi öğretmenlerinin okul dışında yaşamış olduğu sorunlara ilişkin görüşlerinin dağılımı

Temalar	N	%
Atanıp atanmama kaygısı	10	21.3
Geçim sıkıntısı	10	21.3
Aile içerisinde sıkıntı yaşanması	8	17.1
Toplum tarafından değer verilmemesi	7	14.9
Psikolojik sıkıntı	6	12.7
İnsanların beklentilerine cevap verememe	6	12.7
Toplam	47	100

Tablo 4'de çalışmaya katılan ücretli öğretmenlik yapan beden eğitimi öğretmenlerinin okul dışında yaşamış oldukları sorunlara ilişkin görüşleri incelendiğinde, tamamı %21.3'ü atanıp atanmama kaygısı ve geçim sıkıntısı yaşadıklarını belirtirken, %17.1'i ise aile içerisinde sıkıntı yaşadığını ifade etmiştir. Ayrıca çalışmaya katılan ücretli beden eğitimi öğretmenleri, %14.9'u, toplum tarafından değer verilmemesi, %12.7'si, psikolojik sıkıntı ve İnsanların beklentilerine cevap veremedikleri için sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 5: Ücretli öğretmenlik yapan beden eğitimi öğretmenlerinin önerilerinin neler olduğuna görüşlerinin dağılımı

Temalar	N	%
Atama yapılması	10	19.3
Maaş arttırılmalı	10	19.3
Özlük hakları iyileştirilmeli	9	17.4
Ücretli öğretmenlik kaldırılmalı	8	15.3
Ücretli öğretmene değer verilmeli	8	15.3
Kadrolu ücretli öğretmen ayrımı yapılmamalı	7	13.4

Toplam	52	100
---------------	-----------	------------

Tablo 4’de çalışmaya katılan ücretli olarak görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin önerilerine ilişkin görüşleri incelendiğinde tamamı, %19.3’ü atama yapılması ve maaşların artırılması gerektiğini belirtmişlerdir. Bunun yanında ücretli olarak görev yapan beden eğitimi öğretmenleri %17.4’ü özlük haklarının iyileştirilmesi gerektiği, %15.3’ü ücretli öğretmenliğin kaldırılması gerektiği ve ücretli öğretmene değer verilmesi gerektiği şeklinde önerilerde bulunmuşlardır. 7 katılımcı ise kadrolu ücretli öğretmen ayrımı yapılmaması gerektiğini ifade etmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmanın bu kısmında, ücretli öğretmen olarak görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin süreç ile ilgili karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerilerinin incelenmesi amacı ile elde edilen sonuçlara yer verilmektedir.

Araştırmaya katılan ücretli olarak görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin ücretli öğretmenliğe ilişkin görüşleri incelendiğinde katılımcıların tamamının gereksiz bir uygulama olarak gördükleri tespit edilmiştir. Ayrıca araştırma grubunun çoğunluğunun ücretli öğretmenliğin; öğretmeni değersizleştiren bir uygulama olduğu, çaresizce yaptıkları bir iş ve adaletli olmayan bir uygulama olduğu görülürken, endişe ve stres yaratan bir uygulama olduğu gözlemlenmiştir. Buradan hareketle ücretli öğretmen olarak görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin sürece olumsuz baktıklarını söyleyebiliriz. Polat’ın (2014) araştırmasında da katılımcıların ücretli öğretmenliği köleliğe benzettikleri görülmüştür. Tunç ve Taner (2020) araştırmalarında, ücretli olarak görev yapan öğretmenlerin; özlük haklarından yoksun olduğunu bildikleri halde ücretli öğretmenlik yapmaya mecbur olduklarını, ücretli öğretmenlik yaparken kendilerini köle gibi hissettiklerini ve değersizlik duygusu yaşadıklarını vurgulamışlardır. Doğan, Demir ve Turan (2013), eğitim yöneticilerinin ücretli öğretmenlik uygulaması hakkındaki görüşlerini saptamak amacıyla yaptıkları çalışmada tüm katılımcıların, ücretli öğretmenlik sistemine karşı çıktıklarını tespit etmişlerdir. Turan ve Bozkurt (2010) ele aldıkları çalışmada ücretli öğretmenlik uygulamasının eğitim öğretim sürecinde verimi azalttığı ifade edilmektedir.

Araştırmaya katılan ücretli olarak görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin okul içerisinde yaşamış olduğu sorunlar incelendiğinde tamamının; maaş ve öğretmene değer verilmemesinden dolayı sorun yaşadıkları gözlemlenmiştir. Bunun yanında araştırmaya

¹İğdır Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İğdır
0000-0001-7999-7875

²İğdır Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İğdır
0000-0003-3459-3441

katılan beden eğitimi öğretmenlerinin bazılarının; özlük haklarının verilmemesi, aşırı iş yoğunluğu, emeklerinin karşılığını alamadıkları, moral ve motivasyon düşüklüğü yaşadıkları, idare-öğretmen ve veli ile sorun yaşadıkları yönünde bulgulara ulaşılmıştır. Aynı zamanda katılımcıların; düşüncelerine önem verilmediği ve iletişim kurma konusunda sorun yaşadıkları ön plana çıkmıştır. Beden eğitimi öğretmenlerinin ifade ettikleri görüşler doğrultusunda bazı sebeplerden dolayı okul içerisinde bir takım sorunlarla karşılaştıklarını söyleyebiliriz. Bayar ve Çelik (2020) yapmış olduğu çalışmada, ücretli öğretmenlerin sorunlarına yönelik olarak maaş, ötekileştirilme, özlük hakkı, önemsenmemek gibi sonuçlara ulaşmıştır. Bayram (2009), Özer (2008), Polat (2013), Öğülmüş, Yıldırım ve Aslan (2013)'ün araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Çünkü onlar da ücretli öğretmenlerin özlük haklarının yeterli olmadığını saptamışlardır.

Tuncer (2012) yaptığı çalışmada okul idaresi ve kadrolu öğretmenlerin, ücretli öğretmenlere karşı olumsuz tutum sergilediklerini ifade etmiştir. Aynı zaman da Yılmaz'ın (2018) yaptığı çalışmada ücretli olarak görev yapan öğretmenlerin maaşlarını yeterli bulmadıkları ve özlük haklarının yetersiz olmasından dolayı sorun yaşadıkları ifade edilmiştir. Tengilimoğlu ve Akdemir Mansur' un (2009) araştırma bulguları bireylerin maruz kaldıkları olumsuz davranışlar ve yaşamış oldukları sorunlardan ötürü; bireylerin öz güvenlerini yitirdiklerini, çalıştıkları örgütlerden uzaklaştıklarını, örgüte aidiyet hissedemediklerini hatta yaşamlarına son vermeyi bile düşündüklerini ortaya koymaktadır. Yine Karakuş ve Çankaya (2012) araştırmalarında psikolojik olarak zorlanan öğretmenlerin iş doyumlarında azalma olduğunu ve bu durumdan ötürü öğretmenlerin okula karşı olumsuz tutumlar geliştirebileceklerini ortaya koymaktadırlar. Tuncer'in (2012) araştırma sonuçlarında da yöneticilerin, öğretmenler arasında kadrolu-kadrosuz ayrımı yaptığı, ücretli öğretmenlere geçici gözü ile bakıldığını ortaya koymaktadır. Yine Kiraz ve Dursun'un (2015) araştırmasında da ücretli öğretmen görevlendirmelerinde, yöneticilerin kişisel ilişkilerinin belirleyici olduğu dile getirilmiştir. Güvercin'in (2014) araştırmasında ücretli öğretmenlerin kendileri ile iletişime girmekten kaçınan kadrolu öğretmenler ile bir araya gelebilmek, kendilerini kabul ettirebilmek ve iletişim kurabilmek için ortam yaratmaya çalıştıkları dile getirilmiştir.

Arslan, Sabah ve Göksu (2006), Polat (2014) de yaptığı çalışmada ücretli öğretmenlerin kadrolu öğretmenlere göre kurumsal verimliliklerinin düşük olduğunu belirlemiştir. Torun (2010) araştırmasında görev yapan öğretmenlerin ücretli olarak derse

¹İğdır Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İğdır
0000-0001-7999-7875

²İğdır Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İğdır
0000-0003-3459-3441

girmesinden dolayı kendilerini yeteri kadar mesleklerine veremediklerini ve öğretmen olarak kendilerini göremediklerini ifade etmiştir. Çolak Ölmez (2009) ücretli öğretmen olarak görev yapanların öğrenciler tarafından kabul görmediğini belirtmiştir.

Araştırmaya katılan ücretli öğretmenlik yapan beden eğitimi öğretmenlerinin okul dışında yaşamış oldukları sorunlara ilişkin görüşleri incelendiğinde, tamamının; atanıp atanmama kaygısı ve geçim sıkıntısı yaşadıkları görülmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan ücretli öğretmenlik yapan beden eğitimi öğretmenlerinin; aile içerisinde sıkıntı yaşadıkları, toplum tarafından değer görmedikleri, psikolojik sıkıntı içerisinde oldukları ve insanların beklentilerine cevap veremediklerinden dolayı sorun yaşadıklarını ifade edilmiştir. Dolayısı ile araştırmaya katılan ücretli beden eğitimi öğretmenlerinin okul dışındaki zamanlarında da sorun yaşadıkları söylenebilir. Bayar ve Çelik (2020), ücretli öğretmenler birçok sebepten ötürü değersiz görüldüklerini ve sosyal çevrede itibar göremediklerini düşünmektedirler. Tunç ve Taner (2020) düzenli ve yeterli bir gelirin olmaması nedeniyle ücretli öğretmenler kendilerini, ailelerine bir yük olarak görmeye başladıklarını belirtmiştir. Aynı şekilde Tuncer'in (2012), Güvercin'in (2014) Kiraz ve Kurul'un (2018) araştırmalarında işsiz öğretmenlerin ailelerinin çoğunun sosyo-ekonomik durumlarının düşük olduğu, her işsiz yaşamına ailelerinin maddi ve manevi desteği ile devam ettikleri görülmüştür.

Araştırmaya katılan ücretli olarak görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin önerileri incelendiğinde tamamı; atama yapılması ve maaşların arttırılması yönünde görüş ifade etmişlerdir. Bunun yanında araştırma grubu öneri olarak; özlük haklarının iyileştirilmesi gerektiği, ücretli öğretmenliğin kaldırılması gerektiği, ücretli öğretmene değer verilmesi gerektiği ve kadrolu ücretli öğretmen ayrımı yapılmaması gerektiğini belirtmiştir. Buradan hareketle ücretli olarak görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin bir takım şartlarının iyileştirilmesi gerektiğini söyleyebiliriz. Benzer şekilde yapılan farklı çalışmalarda; Gökşen (2019) , Kanat (2018) , Dali (2017) ve Öğülmüş (2012) araştırmalarında ücretli öğretmenlik uygulamasında özlük hakları ve maaşların iyileştirilmesini, sadece pedagojik formasyon belgesi sahiplerinin başvurabilmesini önermişlerdir. Mete (2019) araştırmasında ücretli öğretmenlerin mesleğin onuruna yakışacak şekilde onurlandırılmalarının, mesleki niteliği arttıracağını vurgulamıştır. Doğan (2017) ise yaptığı araştırmada ücretli öğretmenlik uygulamasının kaldırılması gerektiğini ifade etmişlerdir

Sonuç olarak, ücretli olarak görev yapan beden eğitimi öğretmenleri, süreci gereksiz bir uygulama olduğunu görmekte birlikte, öğretmeni değersizleştiren bir uygulama olduğunu

¹İğdır Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İğdır
0000-0001-7999-7875

²İğdır Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İğdır
0000-0003-3459-3441

belirtmişlerdir. Araştırma grubunun okul içerisinde sorun olarak; maaşın yetersiz olması, özlük haklarının verilmemesi ve aşırı iş yoğunluğunun olmasından dolayı moral ve motivasyon eksikliği yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bunun yanında okul dışında da; atanma kaygısı, geçim sıkıntısı ve aile içerisinde sıkıntı yaşadıkları yönünde görüş bildirmişlerdir. Ayrıca araştırmaya katılan öğretmenler; atama yapılması, maaşların arttırılması, özlük haklarının iyileştirilmesi, ücretli öğretmenliğin kaldırılması ve kadrolu ücretli öğretmen ayrımı yapılmaması gerektiği şeklinde önerilerde bulunmuşlardır.

ÖNERİLER

Ücretli öğretmenlerin bir takım özlük haklarında ve koşullarında iyileştirmeler yapılabilir.

Ücretli öğretmenlik uygulaması kaldırılarak okulların ihtiyaçları göz önünde bulundurularak bütün öğretmen adayları kadroya atanabilir.

Ücret öğretmen olarak görev yapan öğretmenlere değer verilerek kadrolu ücretli ayrımı yapılmamalıdır.

Kaynakça

1. Akbaşlı, S. (2009) “Öğretmenlik Mesleğinin Özellikleri, Eğitim Sisteminde Öğretmenin Rolü, Öğretmen Yetiştirme Alanında Uygulamalar ve Gelişmeler” Eğitim Bilimine Giriş, Editörler: Kasım Kiroğlu ve Cevat Elma. Ankara: Pegem Akademi.
2. Altun, T., & Cengiz, E. (2012). İlköğretim II. kademe branş öğretmenlerinin mesleki gelişim fırsatları hakkındaki görüşleri. *International Online Journal Of Educational Sciences*, 4(3), 672-690.
3. Arslan, H., Sabah, S., & Göksu, M.Z. (2006). İlköğretim okullarında çalışan ücretli öğretmenlerin verimliliklerinin araştırılması. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(24), 33-43.
4. Aydın, R., Şahin, H., & Topal, T. (2008). Türkiye’de ilköğretime sınıf öğretmeni yetiştirmede nitelik arayışları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(2), 119-142.
5. Bayar, A., & Çelik, K. (2020). Ücretli öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm yolları. *Academic Social Resources Journal*, 5(16), 361-371.
6. Bayram, G. (2009). Öğretmenlerin İstihdam Biçimi Farklılıkları ve Yarattığı Sorunlar: Ankara’da Çalışan Sözleşmeli ve Ücretli Öğretmenlerin Görüşlerine Dayalı Bir Araştırma. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
7. Bayram, G. (2009). Öğretmenlerin İstihdam Biçimi Farklılıkları Ve Yarattığı Sorunlar: Ankara’da Çalışan Sözleşmeli ve Ücretli Öğretmenlerin Görüşlerine Dayalı Bir Araştırma. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

8. Çakan, M. (2004). Öğretmenlerin ölçme değerlendirme uygulamaları ve yeterlik düzeyleri: ilk ve ortaöğretim. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 37(2), 99-114.
9. Çam, E. & Üstün, A. (2016). Öğretmenlerin mesleki tutumları ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişki. Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(1), 459-475.
10. Çaycı, B. (2011). Sınıf öğretmenliği lisans programındaki alan eğitimi derslerinin öğretmen yeterliği üzerindeki etkisinin incelenmesi. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 7(2), 1-12.
11. Çelikten, M., Şanal, M., & Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19(2), 207-237.
12. Çolak Ölmez, Z. (2009) Sözleşmeli Öğretmenlik Uygulamasının Öğretmenler Üzerindeki Etkilerinin Değerlendirilmesi (Trabzon İli Örneği). Ondokuzmayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Samsun.
13. Dali, N. (2017). Eğitimde Yeni İstihdam Politikaları ve Esnek Çalışma İlişkileri: Eskişehir’de Ücretli Öğretmenler Üzerine Bir Saha Araştırması. Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
14. Demirel, Ö. (2011). Planlamadan değerlendirmeye öğretme sanatı, Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
15. Doğan, S., Demir, S.B. & Turan, N. (2013). Ücretli öğretmenlik uygulamasının değerlendirilmesi. Turkish Studies, 8(12), 371-390.
16. Gökşen, O. (2019). Ücretli Öğretmenlerin Yaşadığı Sorunlara İlişkin Nitel Bir Araştırma. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir.
17. Güvercin, G. (2014). Öğretmenlik mesleğinde kökten bir dönüşüm: ücretli öğretmenlik. A. Yıldız (Yay. haz.). İdealist öğretmenden sınava hazırlayıcı teknisyene: öğretmenliğin dönüşümü içinde (ss. 139-178). İstanbul: Kalkedon Yayınları.
18. Kahyaoğlu, M., & Yangın, S. (2007). İlköğretim öğretmen adaylarının mesleki öz-yeterliklerine ilişkin görüşleri. Kastamonu Eğitim Dergisi, 15(1):73-84.
19. Kanat, K. (2018). Ücretli Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Öğretmen Ve Yönetici Görüşleri. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
20. Karakuş, M., & Çankaya, İ.H. (2012). Öğretmenlerin maruz kaldıkları psikolojik şiddete ilişkin bir modelin sınanması. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 42(42), 225-237.
21. Kavcar, C. (2002). Cumhuriyet döneminde dal öğretmeni yetiştirme, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 35(1), 1-14.
22. Kiraz, Z., & Dursun, F. (2015). Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının aldıkları eğitime ilişkin algıları. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(3), 1008-1028.
23. Kiraz, Z., & Kurul, N. (2018). Türkiye’de öğretmen işsizliği ve ataması yapılmayan öğretmen hareketi. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(1), 270-302.
24. Mete, Z.D. (2019). Okul Yöneticilerinin ve Ücretli Öğretmenlerin Ücretli Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Görüşleri: Eyüp İlçesi Örneği. Bahçeşehir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
25. Öğülmüş, K. (2012). Ücretli Öğretmenlerin Görevlerini Yaparken Karşılaştıkları Sorunlar ve Ücretli Öğretmenlik Uygulamasının Okul Yöneticilerince Değerlendirilmesi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Tokat.

¹İğdır Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İğdır
0000-0001-7999-7875

²İğdır Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İğdır
0000-0003-3459-3441

26. Öğülmüş, K., Yıldırım, N. & Aslan, G. (2013). Ücretli öğretmenlerin görevlerini yaparken karşılaştıkları sorunlar ve ücretli öğretmenlik uygulamasının okul yöneticilerince değerlendirilmesi. *İlköğretim Online*, 12(4), 1086-1099.
27. Özden, Y. (2003) Öğrenme ve öğretme. Ankara: Pegema Yayıncılık.
28. Özer, E. (2008). Kadrolu Ve Kadrosuz İlköğretim Öğretmenlerinin Birbirleri ve Meslekleri Hakkındaki Görüşleri (İstanbul-Sultanbeyli Örneği). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
29. Polat, S. (2014). Ücretli öğretmenlik istihdamının yarattığı sorunlar üzerine nitel bir araştırma, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(28), 67-88.
30. Tang, S.Y.F., & Choi, P.L. (2009). Teachers' professional lives and continuing professional development in changing times. *Educational Review*, 61(1), 1-18.
31. Tengilimoğlu, D., & Akdemir Mansur, F. (2009). İşletmelerde uygulanan mobbingin (psikolojik şiddet) örgütsel bağlılığa etkisi. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 6(3), 69-84.
32. Torun, F. (2010). Farklı Statülerde Çalışan Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğine Bakışları (Isparta İli Örneği). Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Isparta.
33. Tuncer, M. (2012). Türkiye'deki kadrosuz öğretmen istihdamının, kadrosuz istihdam edilen öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11(3), 797-818.
34. Tunç, B., & Taner, S.G. (2020). Kamusal eğitim ve eğitim hakkı bağlamında ücretli öğretmenlik uygulamasının değerlendirilmesi. *Journal of Advanced Education Studies*, 2(1), 22-44.
35. Turan, M., & Bozkurt, E. (2010). Ücretli öğretmenlik sistemine ilişkin öğretmen görüşleri. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 5(4), 1543-1557.
36. Türkdoğan, S. (2014). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Tercih Etmelerinde Etkili Olan Faktörlere Göre Mesleki Kaygıları. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Denizli.
37. Üstün, A. & Mentşe, S. (2013). Teachers' views on what extent the primary schools have characteristics of learning organizations and on blocks. *E-International Journal of Educational Research*, 4(2), 78-98.
38. Yalçın, D. (2017). Ücretli öğretmenlik uygulamasının öğrencilerin matematik dersine karşı tutumuna etkisinin incelenmesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3 (1), 1-11.
39. Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. (9.baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.
40. Yılmaz, M. (2018). Ücretli Öğretmenlerin Karşılaştıkları Sorunlar. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 12(25), 102-116.